डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

परिपत्रक क्रमांक/एस.यु./कला /अभ्यासक्रम/७५/२०१४

या परिपत्रकाद्वारे सर्व संबंधीतांना सुचित करण्यात येते की, कला विद्याशाखेने शिफारस केल्यानुसार बी.ए,. बी. एस्सी., बी.कॉम., बी.एस.डब्ल्यू., बी.एफ.ए.,या मधील अनिवार्य, द्वितीय भाषा व ऐच्छिक तसेच एम. ए. हिंदी, इंग्रजी व संस्कृत द्वितीय वर्ष, तृतीय व चतुर्थ सत्र पध्दतीचे सुधारित अभ्यासक्रमास विद्यापरिषदेच्या वतीने मा. कुलगुरु यांनी, त्यांना प्राप्त असलेला विशेष अधिकार महाराष्ट्र विद्यापीठ अधिनियम-१९९४ कलम १४(७) अन्वये मान्यता दिलेली आहे. त्या अनुषंगाने सुधारीत तयार केलेल्या अभ्यासक्रमाच्या आकृतीबंधाची प्रत या परिपत्रकासोबत आपल्या पुढील कार्यवाहीसाठी पाठविण्यात येत आहे.

अ.क्र.	सुधारीत अभ्यासक्रम	विषय	सत्र
१.	बी.ए. बी. एस्सी. बी.कॉम. बी.एस.डब्ल्यू., अनिवार्य, द्वितीय भाषा व ऐच्छिक	मराठी	तृतीय व चतुर्थ
२.	बी.ए. बी. एस्सी. बी.कॉम. बी.एस.डब्ल्यू., अनिवार्य, द्वितीय भाषा व ऐच्छिक	हिंदी	तृतीय व चतुर्थ
३.	एम.ए.	हिंदी	तृतीय व चतुर्थ
४.	बी.ए. बी. एस्सी. बी.कॉम.,बी.एस.डब्ल्यू., अनिवार्य, द्वितीय भाषा व ऐच्छिक	इंग्रजी	तृतीय व चतुर्थ
५.	एम.ए.	इंग्रजी	तृतीय व चतुर्थ
६.	बी.ए. बी. एस्सी. बी.कॉम.,बी.एस.डब्ल्यू., अनिवार्य, द्वितीय भाषा व ऐच्छिक	उर्दु, अरेबिक आणि पार्शियन	तृतीय व चतुर्थ
७.	बी.ए. बी. एस्सी. बी.कॉम.,बी.एस.डब्ल्यू., अनिवार्य द्वितीय भाषा आणि ऐच्छिक	पाली आणि बुद्धीझम	तृतीय व चतुर्थ
८.	बी.ए. बी. एस्सी. बी.कॉम. बी.एस.डब्ल्यू., अनिवार्य, द्वितीय भाषा व ऐच्छिक	संस्कृत	तृतीय व चतुर्थ
९.	एम.ए.	संस्कृत	तृतीय व चतुर्थ

उपरोक्त सुधारीत केलेल्या अभ्यासक्रमाचा आराखडा शैक्षणिक वर्ष २०१४-१५ करिता मर्यादित असेल व विद्यापरिषदेच्या अंतिम मान्यतेनंतर हे परिपत्रक नियमित ठेवण्याबाबत या कार्यालयाद्वारे नवीन परिपत्रक पारीत करण्यात येईल. तसेच सुधारीत व नवीन तयार केलेल्या अभ्यासक्रमाच्या आराखड्याची प्रत विद्यापीठाच्या [1] www.bamu.net, [2] www.affiliation.oaasisbamu.org या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.

करिता, या परिपत्रकाची सर्व संबंधितांनी नोंद घ्यावी.

विद्यापीठ प्रांगण,
औरंगाबाद-४३१ ००४.
संदर्भ क्र.एस.यु./कला/जे.एल.के. /२०१३-१४/ ७२९१-७६९०
दिनांक :- ०२-०६-२०१४.

संचालक,
महाविद्यालये व विद्यापीठ
विकास मंडळ.

****

या परिपत्रकाची एक प्रत :-

१) **मा. परिक्षा नियंत्रक, परिक्षा विभाग,**

२) मा. प्राचार्य, सर्व संलग्नीत महाविद्यालये,

३) संचालक, युनिक यांना विनंती करण्यात येते की, सदरील अभ्यासक्रम विद्यापीठाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध करुण देण्यात यावेत.

४) संचालक, ई-सुविधा केंद्र, विद्यापीठ परिसर,

५) जनसंपर्क अधिकारी, मुख्य प्रशासकीय इमारत,

६) कक्ष अधिकारी, पात्रता विभाग, मुख्य प्रशासकीय इमारत,

७) कक्ष अधिकारी, बी.ए.,एम.ए. विभाग, परीक्षा भवन,

८) अभिलेख विभाग, मुख्य प्रशासकीय इमारती मागे,

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

-=**=-

DR. BABASAHEB AMBEDKAR MARATHWADA UNIVERSITY,AURANGABAD.

Syllabus of

B.Com.Second Year [First Language]

MARATHI

Semester- III & IV

(Effective from June 2014 & onwards)

डॉ.सरकटे सदाशिव हरिभाऊ
अध्यक्ष
मराठी अभ्यास मंडळ,
डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ,
औरंगाबाद .

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी.कॉम द्वितीय वर्ष - मराठी (प्रथम भाषा)

सत्र पध्दतीनुसार अभ्यासक्रम

जून २०१४ पासून लागू

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

सत्र पध्दतीनुसार अभ्यासक्रम

बी.कॉम.द्वितीय वर्ष प्रथम भाषा मराठी अभ्यासक्रमाकरिता

शैक्षणिक वर्ष जून २०१४ पासून लागू

वाणिज्य व्यवहार, व्यवसाय आणि मराठी भाषा

अभ्यासक्रमाची उद्दिष्ट्ये :

१) बी.कॉम. द्वितीय वर्षाच्या मराठी विषयाचे अध्ययन करण्याऱ्या विद्यार्थ्यांना वाणिज्य व्यवसायात मराठी भाषेचे आकलन करून देणे.

२) मराठी भाषेचा कार्यालयीन, व्यावसायीक कामकाजात होणारा वापर,गरज व स्वरूप विशेषांची माहिती करून देणे.

३) वाचन संस्कृतीच्या माध्यमातून व्यवसायाला पूरक आणि मूलभूत सहाय्य करणे

४) कार्यालयीन / व्यावसायिक भाषा व्यवहारासाठी आवश्यक लेखन कौशल्याचे उपयोजन करणे.

५) व्यावसायाच्या माध्यमातून मराठी भाषेला स्थान मिळवून देणे.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

सत्र पध्दतीनुसार अभ्यासक्रम

बी.कॉम.द्वितीय वर्ष प्रथम भाषा मराठी अभ्यासक्रमाकरिता

अभ्यासपत्रिकेचे नाव : मराठी भाषा आणि वाणिज्य व्यवहार

सत्र - पहिले तासिका : ६०

कोड नं.MAR - C-०१ गुण ५०

घटक विश्लेषण :

घटक क्र.०१ : भाषा आणि भाषा शिक्षण

भाषा म्हणजे काय ?

भाषेचे स्वरूप

भाषेचे कार्य

भाषेची विविध रूपे

घटक क्र.०२ : व्यापार व्यवहारात वाचन संस्कृतीचे महत्त्व

ग्रंथ निर्मिती

ग्रंथालय चळवळ

प्रकाशन संस्था

सार्वजनिक वाचनालये

घटक क्र.०३ : पत्रलेखन : तंत्र, स्वरूप व मायने

व्यावसायिक पत्रव्यवहार

कार्यालयीन पत्रव्यवहार

वाणिज्यविषयक पत्रव्यवहार

घटक क्र.०४ : जागतिकीकरणात मराठी भाषेचे महत्व

मराठी भाषा आणि हिंदी भाषा

मराठी भाषा आणि इंग्रजी भाषा

मराठी भाषा आणि इतर भाषा

घटक क्र.०५ : निबंध लेखन

निबंध : अर्थ व स्वरूप

निबंध : व्यावसायिक , आर्थिक विषयावर निबंधलेखन

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

सत्र पध्दतीनुसार अभ्यासक्रम

बी.कॉम.द्वितीय वर्ष प्रथम भाषा मराठी अभ्यासक्रमाकरिता

अभ्यासपत्रिकेचे नाव : व्यावसायिक मराठी आणि वाणिज्य व्यापार

सत्र - दुसरे

कोड नं.MAR - C- ०२ गुण ५०

घटक विश्लेषण : तासिका : ६०

घटक क्र.०१ : कार्यालयीन लेखन तंत्र

कार्यालयीन लेखन तंत्र

कार्यालयीन लेखन तंत्र : स्वरूप व उपयोजन

सभेच्या कामकाजा संबंधीचे लेखन

अर्जलेखन,इतिवृत्त, निविदा, माहितीपत्रक , टिपणी लेखन

घटक क्र.०२ : अनुवाद तंत्र स्वरूप, प्रकार आणि उपयोजन

अनुवाद : व्याख्या व स्वरूप

कार्यालयीन अनुवाद

वाणिज्यीक अनुवाद

कायदेविषयक अनुवाद

पारिभाषिक शब्दांचा अनुवाद

घटक क्र.०३ : वाणिज्य व्यवसाय व माध्यम

जनसंपर्क माध्यम : व्याख्या व स्वरूप

जनसंपर्क माध्यमाची विविध रूपे

वाणिज्य व्यवसायात प्रसार माध्यमाची भूमिका

जाहिरात मसुदा लेखन

जाहिरातीचे विविध घटक

आकाशवाणी व दूरचित्रवाणीवरील जाहिरात

घटक क्र.०४ : वाणिज्य व व्यापाराची सहाय्यभूत साधने

व्यापाराची व्याख्या व स्वरूप

व्यापार व्यवहारातील कार्यपध्दती

घटक क्र. ०५ : व्यापाराला मदत करणारी साधने

बँका,विमा,वाहतूक,बाजारपेठ, जाहिरात, व्यापार व्यवहारातील कार्यालये

डॉ.सरकटे सदाशिव हरिभाऊ
अध्यक्ष
मराठी अभ्यास मंडळ,
डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ,
औरंगाबाद .

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ,औरंगाबाद

बी. कॉम. प्रथम वर्ष मराठी अभ्यासक्रमाकरिता

शैक्षणिक वर्ष जून २०१४ पासून लागू

वाणिज्य व्यवहार, व्यवसाय आणि मराठी भाषा (सत्र पहिले)

व्यावसायिक मराठी आणि वाणिज्य व्यापार (सत्र दुसरे)

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

प्र.१ ला	दीर्घोत्तरी (दोन पैकी एक)		- १५ गुण
प्र.२ रा.	दीर्घोत्तरी (दोन पैकी एक)		- १५ गुण
प्र.२ रा	लघुत्तरी (चार पैकी दोन)		- १० गुण
प्र.५ वा	टीपा द्या (चार पैकी दोन)		- १० गुण
		एकूण	- ५० गुण

डॉ.सरकटे सदाशिव हरिभाऊ
अध्यक्ष
मराठी अभ्यास मंडळ,
डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ,
औरंगाबाद .

DR. BABASAHEB AMBEDKAR MARATHWADA

UNIVERSITY,AURANGABAD.

Syllabus of

B.A./B.SC./B.F.A/B.S.W. Second Year Marathi (First Language)

Semester- III & IV

(Effective from June 2014 & onwards)

डॉ.सरकटे सदाशिव हरिभाऊ
अध्यक्ष
मराठी अभ्यास मंडळ,
डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ,
औरंगाबाद .

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी.ए./ बी.एस्सी./बी.एस.डब्ल्यू

द्वितीय वर्ष मराठी (प्रथम भाषा) (सत्र तिसरे व सत्र चौथे)

कोड नं. MAR ००३ व MAR ००४

अभ्यासपत्रिका गद्य - पद्य व उपयोजित मराठी

संपादक मंडळ

मराठी अभ्यास मंडळ

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

अ.क्र.	नांव	पद
०१	डॉ.सरकटे सदाशिव हरिभाऊ	अध्यक्ष
०२	डॉ.हंडीबाग भारत सोपानराव	सदस्य
०३	डॉ. बडवे सतिश	सदस्य
०४	डॉ. धोंडगे मुंजा बाबूराव	सदस्य
०५	डॉ. पाटगणकर विद्यासागर जनादर्ण	सदस्य
०६	डॉ. शिंदे संजय दासू	सदस्य
०७	डॉ. सोलापूरे सिंधू	सदस्य
०८	डॉ. नळगे राजशेखर शरणप्पा	सदस्य
०९	प्राचार्य डॉ. बिरादार वसंत माणिकराव	सदस्य
१०	डॉ. सार्वेकर कैलास नारायण	सदस्य

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी.ए./बी.एस्सी./बी.एस.डब्ल्यू.

द्वितीय वर्ष प्रथम भाषा अभ्यासक्रमाकरिता

शैक्षणिक वर्ष जून २०१४ पासून लागू

गद्य - पद्य व उपयोजित मराठी

अभ्यासक्रमाची उद्दिष्ट्ये :

१) बी.ए. द्वितीय वर्षाच्या विद्यार्थ्यांना मराठी विषयाचे अध्ययन करण्यासाठी मराठी साहित्यातील विविध प्रवाह आणि प्रकार लक्षात आणून देणे, लेखक कवीचे व्यक्तिमत्त्व त्यांच्या साहित्यातील आशय अभिव्यक्तीचा परिचय करून देणे.

२) एकूणच मराठी साहित्याची आवड निर्माण करणे व आस्वाद घेण्याची क्षमता विकसित करणे.

३) साहित्याभ्यासातून जीवन जगण्याची कला विकसीत करणे.समाजाकडे डोळसपणे पाहता येण्याची क्षमता विकसीत करणे.

४) व्यवहार , विज्ञान, कार्यालयीन व वाङ्मयीन परिभाषेचे आकलन करता येणे.

५) विविध प्रसार माध्यमांची ओळख करून देणे.

६) माहिती तंत्रज्ञानाचा परिचय करून देणे.

घटक विश्लेषण (गद्य -पद्य व उपयोजित मराठी) :

१) अभ्यासक्रमात समाविष्ठ करण्यात आलेल्या पाठाचे लेखक व कवींचा परिचय करून देणे.

२) पाठातील आशय समजावून घेणे.

३) पाठ आणि कवितेतील समाजिक मूल्ये, लोकशाही मूल्ये, औद्योगिक अनुभव, साहित्यिक मूल्ये, सांस्कृतिक मूल्ये यांचे आकलन करून घेणे.

४) विद्यार्थ्यांना व्यवहार ज्ञानाचे आकलन व्हावे व उपयोग करता यावा, नैसर्गिक संपत्तीचे संरक्षण करता यावे व तंत्रज्ञानाचा व्यवहारात उपयोग करता यावा यासाठी उपयोजित मराठी या घटकातील मुद्यांचा अभ्यास करणे.

५) वाचन संस्कृती वृद्धिंगत होण्यासाठी विविध वाङ्मय प्रकारातील ग्रंथाचा परिचय करून देणे.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी.ए./बी.एस्सी./बी.एस.डब्ल्यू

द्वितीय वर्ष प्रथम भाषा अभ्यासक्रमाकरिता

संपादक
मराठी अभ्यास मंडळ
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

शैक्षणिक वर्ष जून २०१४ पासून लागू
सत्र पहिले

कोड नं. MAR - ०३ गुण : ५०

अभ्यासपत्रिका ३ री गद्य - पद्य उपयोजित मराठी

घटक क्र. १ **गद्य विभाग** **तासिका - २०**

पाठाचे नाव	लेखक
१) छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या कार्यांचे स्वरूप	प्र.न. देशपांडे
२) लोकसंस्कृती आणि जागतिकीकरण	डॉ.द.ता. भोसले
३) मरणानं डाव साधला, नशिबानं हात दिला !	सौ. सिंधूताई सपकाळ
४) लोकराजे मा.खा. पवार साहेब	प्रा. लक्ष्मण ढोबळे
५) वही	सुरेश पाटील (इर्लेकर)

घटक क्र. २ **पद्य विभाग** **तासिका - २०**

कविता	**कवी**
१) निष्कर्ष	सुहासिनी इर्लेकर
२) आकाशाएवढा	सदानंद सिनगारे
३) साऱ्या घरालाच लागली वाळवी	प्रदीप पाटील
४) कुणबी माझा !	अनिल गव्हाणे
५) बीरसा	बाबाराव मडावी
६) अरूंद दारातून बाहेर पडताना	संजीवनी तडेगावकर

उपयोजित मराठी तासिका - २०

घटक क्र. ३

१) परिभाषा : तंत्र , स्वरूप व उपयोजन

परिभाषेचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये, परिभाषेची आवश्यकता,शासन व्यवहारातील परिभाषा, विज्ञानाची परिभाषा, कार्यालयीन परिभाषा, वाङ्मयीन परिभाषा इ. चा परिचय व उपयोजन

२) आकाशवाणी प्रसार माध्यम : लेखनतंत्र व उपयोजन

आकाशवाणी श्राव्य प्रसार माध्यम - स्वरूप, आकाशवाणी या प्रसार माध्यमाचे घटक, परिचय(कार्यक्रम) बातमी,श्रृतिका, नभोनाट्य, संवाद, भाषण, मुलाखत इ.

आकाशवाणीचा प्रभाव - ज्ञान व विज्ञानाद्वारे संसंस्कार, लोकप्रबोधन, बातम्यांचा प्रसार, मनोरंजन, नैसर्गिक संकटाची पूर्वकल्पना , विविध सूचना

३) पुस्तक परिचय : तंत्र व स्वरूप

वाङ्मयलेखन प्रकारांचा परिचय

उदा. कथा,कादंबरी,कविता,चरित्र,आत्मचरित्र , निबंध इ.

वाङ्मयेत्तर लेखन प्रकारांचा परिचय

उदा. सामाजिकशास्त्रे,विज्ञान, वाणिज्य विषयक, विधीविषयक

४) जलनियोजन : तंत्र व स्वरूप

जलनियोजनाचे महत्व, जलनियोजन धरणे आणि शेती, धरणातील जलनियोजन , शेतीसाठी जलनियोजन.(ड्रीप), पिण्यासाठी जलनियोजन

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी.ए./बी.एस्सी./बी.एस.डब्ल्यू.

द्वितीय वर्ष मराठी (प्रथम भाषा) अभ्यासक्रमाकरिता

शैक्षणिक वर्ष जून २०१४ पासून लागू

सत्र दुसरे

कोड नं. MAR - ०४ गुण : ५०

अभ्यासपत्रिका ४ थी - गद्य - पद्य व उपयोजित मराठी तासिका - २०

घटक क्र. १ गद्य विभाग

पाठाचे नाव	लेखक
१) चिपाड	अंबादास केदार
२) मिरगीपेर	विजय जावळे
३) काहूर	अंजली भयवाल,धानोरकर
४) गायरान	एकनाथ खिल्लारे
५) भूक	उमेश मोहिते

घटक २ **तासिका २०**

कविता	कवी
१) गर्भाशयात असताना	म.मो. जोशी
२) आबा	शिवाजी मारुती पाटील
३) पाचटाच्या मुलुखाले	कल्पना दुधाळ
४) जागलं	शिवाजी मरगीळ
५) कळसूत्री बाहूली	भारती रेवडकर
६) हशोब चुकता करा	वि.सो. वराट

उपयोजित मराठी

घटक क्र. ३ तासिका - २०

१) संगणक क्षेत्रातील संकल्पना : स्थूल परिचय

सॉफ्टवेअर , हार्डवेअर, विंडोज, फाईल, फोल्डर, डाटा, संगणकाची कौशल्य, भारतीय समाजावरील संगणकाचा प्रभाव

२) संगणकाची वैशिष्ट्ये -

अचूक काम , प्रचंड वेग, कामाची सलगता, माहितीचे संक्रमण व सादरीकरण, कामाची विविधता, स्वविचारक्षमता नाही

३) मराठी समाजावरील संगणकाचा प्रभाव

सामाजिक धोरणाचे मार्गदर्शन, नैसर्गिक आपत्तीचे पूर्वकथन, लोकसंख्याबद्दलचे मार्गदर्शन, निवडणूक व मतदान क्षेत्र, हवामानाचा अंदाज, वैज्ञानिक संशोधन, साहित्य क्षेत्रातील उपयोग, अंतराळ संशोधनाचे नियोजन

४) इंटरनेट : स्वरूप आणि कार्यप्रणाली

इंटरनेट : अर्थ आणि व्याख्या, वेबसाईट, ई- मेल, चॅट, सर्चिंग, ब्राऊझिंग, अकाऊंट, इंटरनेटचा भारतीय समाजावरील प्रभाव - सामाजिक परिवर्तन, हवामानाचा अंदाज, सेवा उद्योग, संपर्क साधने , संदेशाची सुलभता, व्यापारातील वाढ.

उपयोजित मराठी या विभागसाठी संदर्भ ग्रंथ

१) रेडिओवरील भाषणे आणि श्रुतिका	पु.ल. देशपांडे
२) संगणक परिचय	नंदकिशोर दायमा
३) संगणक संकल्पना	नंदकिशोर दायमा (विद्या प्रकाशन पुणे)
४) माहिती व तंत्रज्ञान मराठी	शिक्षक हस्तपुस्तिका , म.रा.मा.व उ.मा.मं. नाशिक
५) संगणक	विवेक म्हेत्रे
६) इंअरनेट तुमचा दोस्त	विवेक म्हेत्रे
७) संगणक तुम्हा आम्हा साठी	पद्मा पाटील

डॉ.सरकटे सदाशिव हरिभाऊ
अध्यक्ष
मराठी अभ्यास मंडळ,
डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ,
औरंगाबाद .

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ,औरंगाबाद

बी. ए. / बी. कॉम. / बी. एस्सी./बी.एस.डब्ल्यू.

द्वितीय वर्ष मराठी अभ्यासक्रमाकरिता

शैक्षणिक वर्ष जून २०१४ पासून लागू

गद्य-पद्य व उपयोजित मराठीसाठी

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

वेळ : २.०० तास

प्र.१ ला	दीर्घोत्तरी-गद्य (दोन पैकी एक)	- १५ गुण
प्र.२ रा	दीर्घोत्तरी-पद्य (दोन पैकी एक)	- १५ गुण
प्र.३ रा	लघुत्तरी-गद्य व पद्य (चार पैकी दोन)	- १० गुण
प्र.४ था	उपयोजित विभागावर-दीर्घोत्तरी (दोन पैकी एक)	- १० गुण
	एकूण	- ५० गुण

DR. BABASAHEB AMBEDKAR MARATHWADA UNIVERSITY,AURANGABAD.

Syllabus of

Marathi (Optional)

B.A. Second Year

Semester- V to VIII

(Effective from June 2014 & onwards)

डॉ.सरकटे सदाशिव हरिभाऊ
अध्यक्ष
मराठी अभ्यास मंडळ,
डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ,
औरंगाबाद .

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

सत्र पध्दतीनुसार अभ्यासक्रम

शैक्षणिक वर्ष जून २०१४ पासून लागू

अभ्यास पत्रिका पाचवी

आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास

(इ.स. १८०० ते इ.स.१९२०)

अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे :

१) इ.स. १८०० नंतरच्या वाङ्मयाचा इतिहासाचा सर्वांगीन अभ्यास करणे.

२) इ.स.१८०० ते इ.स. १८७४ या कालखंडाची सामाजिक व सांस्कृतिक पार्श्वभूमी,विचार प्रणाली, सामाजिक चळवळी यांचा वाङ्मयावरील प्रभावाचा अभ्यास करणे.

३) इ.स.१८०० ते इ.स. १९२० या कालखंडातील वाङ्मय निर्मितीची पार्श्वभूमी,तिच्या प्रेरणा,प्रवृतॄ प्रवाह, महत्वाचे ग्रंथकार व त्यांच्या साहित्यकृती या अनुषंगाने अभ्यास करणे.

४) भाषांतरीत वाङ्मय,नियतकालिके,निबंधमाला,वैचारिक व ललित निबंध,कथा, कादंबरी,नाटक, काव्य, चरित्र आणि आत्मचरित्र या वाङ्मय प्रकारातील ठळक ग्रंथकार व त्यांच्या वाङ्मयकृतींचा स्थूल अभ्यास करणे इत्यादी.

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ औरंगाबाद

शैक्षणिक वर्ष जून - २०१४ पासून लागू

विषय - बी.ए.मराठी द्वितीय वर्ष (ऐच्छिक) कोड.नं. MAR -१०५

आधुनिक मराठी वाङ्‌मयाचा इतिहास (इ.स. १८०० ते इ.स.१९२०)

अभ्यास पत्रिका पाचवी

सत्र पहिले

घटक: १ - इ.स. १८०० ते इ.स. १८७४ या कालखंडाची सामाजिक व सांस्कृतिक पार्श्वभूमी

१.१ संस्कृतिची संकल्पना व स्वरूप
१.२ संस्कृती आणि इतिहास
१.३ संस्कृती आणि साहित्य अंत:संबंध
१.४ साहित्य आणि सामाजिक दृष्टी
१.५ मुद्रणकलेचा उदय
१.६ शाळा पुस्तक मंडळी व खिस्ती मिशनऱ्यांची पुस्तके
१.७ धार्मिक प्रबोधनाच्या चळवळी
१.८ नियतकालिकांचा उदय

घटक : २ - निबंध,स्वरूप,विशेष

२.१ लोकहितवादींची 'शतपत्रे' १८०० ते १८७४

२.२ महात्मा फुलेंचे लेखन

२.३ 'निबंधमाला' - इ.स.१८७४ ते इ.स.१९२०

घटक : ३ - कथा - वाङ्‌मयाचे स्वरूप , विशेष

३.१ कथा वाङ्‌मयाच्या प्रारंभाचे स्वरूप

३.२ अव्वल इंग्रजी कालखंड

३.३ 'करमणूक' कालखंड

घटक : ४ - कादंबरी वाङ्मयाचे स्वरूप, विशेष

४.१ इ.स. १८५७ ते इ.स.१८८५ या काळातील कांदबरी

४.२ इ.स. १८८५ ते इ.स. १९२० या काळातील कादंबरी

संदर्भ ग्रंथ -

१) मराठी साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी - गो.म.कुलकर्णी
२) महाराष्ट्राचा सांस्कृतिक इतिहास - शं.दा.पेंडसे
३) साहित्य, समाज, आणि संस्कृती - दिगंबर पाध्ये
४) आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (भाग पहिला व दुसरा) - डॉ.अ.ना.देशपांडे
५) मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (खंड ४ व ५) - रा.श्री. जोग
६) मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (खंड १ ते ४) - साहित्य परिषद पुणे
७) प्रदक्षिणा (भाग पहिला व दुसरा) - कॉन्टिनेटल प्रकाशन
८) अर्वाचीन मराठी गद्याची पूर्वपीठिका - गं. बा. सरदार
९) मराठी कथा उगम आणि विकास - इंदूमती शेवडे
१०) मराठी कादंबरीचे पहिले शतक - कुसुमावती देशपांडे
११) भारतीय संस्कृती - साने गुरूजी
१२) मराठी निबंध : उद्‌गम आणि विकास - गिरीश मोरे
१३) मराठी कादंबरीचा इतिहास - चंद्रकांत बांदिवडेकर
१४) धार आणि काठ - नरहर कुरूंदकर
१५) साहित्य आणि संदर्भ - अंजली सोमन
१६) मराठी वृत्तपत्राचा इतिहास - वा.के. लेले
१७) आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (संपादक) डॉ.भारत हंडीबाग.

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापिठ,औरंगाबाद.

शैक्षणिक वर्ष जून २०१४ पासून लागू

विषय- मराठी बी.ए.द्वितीय वर्ष (ऐच्छिक)

कोड नं MAR-१०६

अभ्यास पत्रिकेचे नाव - दृक-श्राव्य माध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये

अभ्यासपत्रिका-सहावी

गुण :५०
तासिका-६०

अभ्यासक्रमाची उदिष्ट्ये :

१) दृक-श्राव्य माध्यमांसाठी लेखन कौशल्याचा अभ्यास करणे.

२) इलेक्ट्रॉनिक मिडीयाने अवघे विश्वच पादाक्रांत केले आहे.संपूर्ण जगातील माहिती नभोवाणी,दूरचित्रवाहिन्या आणि संगणकाद्वारे आपल्या घरा-दारात पोहचत आहेत.त्या विषयीचा अभ्यास करणे.

३) बातम्या,मुलाखती,रुपक,विविध मालिका,फॅशन शो, सिनेमा यांमुळे नवनवीन गोष्टीचे अकलन आभ्यासाद्वारे करणे.

४) नभोवाणिविषयक लेखन कौशल्यांचा अभ्यास करणे.

५) दूरचित्रवाणिविषयक लेखन कौशल्यांचा अभ्यास करणे.

६) संप्रेषणाची प्रगती,बोलीभाषेचे महत्व काय आहे हे अभ्यासाद्वारे सांगता येईल.

७) नभोवाणिवरील भाषण व सभेतील भाषण यांतील फरकाचा अभ्यास करणे.

८) नभोवाणी चर्चेतील सहभागी व्यक्ती व सूत्रधार यांच्या जबाबदाऱ्या कोणत्या त्यांचा अभ्यास करणे.

९) नभोवाणिवरील बातम्यांचे स्वरुप व त्यांची वैशिष्टे स्पष्ट करता येणे.

१०) नभोवाणिवरील बातम्या व वृत्तपत्रातील बातम्या यांतील फरकाचा अभ्यास करणे.

११) रुपकामध्ये नाटक,भाषण,मुलाखत,चर्चा,कविता,गीत,संगीत,निवेदन या आकाशवाणि-वरून प्रसारीत होणाऱ्या इतर कार्यक्रम समावेशाचा अभ्यास करणे.

१२) रुपक आणि नाटक यातील फरकाचा अभ्यास करणे.

१३) नभोनाट्याची बांधणीकरताना मध्यवर्ती कल्पना, कथा, पात्रांचे संवाद, स्वभाव रेखाटन,ध्वनिसंकेत आणि संगीत यांचा विचार कसा करावा हे सांगण्याचा अभ्यास करणे.

१४) नभोनाट्य आणि श्रुतिका यांतील फरक स्पष्ट करता येईल.

१५) नभोवाणीवरील जाहिरात लेखनाचा हेतू व त्यांचे तंत्र अभ्यासणे.

१६) परिसंवाद स्वरुप,वेगळेपण आणि त्यांचे तंत्र अभ्यासणे.

१७) दूरचित्रवाणी लेखनाची उद्दीष्ट्ये व प्रकार कसे निश्चित करायचे याची माहिती सांगण्याचा अभ्यास करणे.

१८) दूरचित्रवाणी संहितेची भाषा कशी असायला हवी व संहितालेखनाचे तंत्र कोणते हे स्पष्ट सांगणे.

१९) दृक्-श्राव्य रुपात कार्यक्रमाची निर्मिती कशी होते,याची माहिती देणे.

२०) दूरचित्रवाणिवरील बातमीपत्रांचे स्वरुप स्पष्ट करुन सांगण्याचा अभ्यास करणे.

२१) दूरचित्रवाणिवरील बातमीपत्रांचे संपादन व लेखन कसे करावे हे स्पष्ट करण्याचा अभ्यास करणे.

२२) दृक्-श्राव्य रुपात कार्यक्रमाची निर्मिती कशी होते,याची कल्पना स्पष्ट करण्याचा अभ्यास करणे.

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापिठ,औरंगाबाद.

शैक्षणिक वर्ष जून २०१४ पासून

विषय- मराठी बी.ए.द्वितीय वर्ष (ऐच्छिक)

कोड नं MAR-१०६ गुण : ५०

अभ्यास पत्रिकेचे नाव - दृक-श्राव्य माध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये

अभ्यासपत्रिका-सहावी तासिका-६०

<u>सत्र पहिले</u>

घटक- १ नभोवाणी

१.१ नभोवाणी स्वरूप आणि कार्य.

१.२ नभोवाणी संप्रषण.

१.३ नभोवाणिवरील भाषण,चर्चा व मुलाखत

१.४ नभोवाणिवरील बातमीपत्रे

१.५ रुपक,श्रुतिका आणि नभोनाट्य

१.६ नभोवाणीच्या जाहिराती

घटक- २ दूरचित्रवाणी

२.१ दूरचित्रवाणी स्वरुप कार्य व विस्तार

२.२ दूरचित्रवाणी लेखन व निर्मिती

२.३ दूरचित्रवाणी कार्यक्रमांचे प्रकार

२.४ दूरचित्रवाणिवरील बातम्या

घटक- ३ संकेत स्थळ

३.१ संकेत स्थळ संकल्पना आणि उपयोजन

३.२ संकेतस्थळाचा परीचय

३.३ संकेत स्थळावर साहित्यविषयक घडामोडी

३.४ ई-डिक्सनरी,विश्वकोष

संदर्भ ग्रंथ :

१) बोलू ऐसे बोल - लिलावती भागवत

२) नभोवाणी कार्यक्रम तंत्र आणि मंत्र - पुष्पा काणे (इंडिया बुक कंपनी,पुणे- ३०)

३) विसावे शतक आणि विज्ञान - निरंजन घाटे

४) आकाशवाणी आणि मार्कोनी संबंधीची नोंद पहावी - विश्वकोश खंड -१

५) संगणक परिचय — नंदकिशोर दायमा

६) संगणक संकल्पना — नंदकिशोर दायमा (विद्या प्रकाशन पुणे)

७) माहिती व तंत्रज्ञान मराठी — शिक्षक हस्तपुस्तिका म.रा.मा.व उ.मा.मं. नाशिक

८) संगणक — विवेक म्हेत्रे

९) इंअरनेट तुमचा दोस्त — विवेक म्हेत्रे

१०) संगणक तुम्हा आम्हा साठी — पद्मा पाटील

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ औरंगाबाद

शैक्षणिक वर्ष जून - २०१४ पासून

विषय - मराठी.बी.ए.द्वितीय वर्ष (ऐच्छिक) कोड.नं. MAR -१०७

आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (इ.स. १८०० ते इ.स.१९२०)

अभ्यास पत्रिका सातवी

सत्र दुसरे

घटक १ : नाट्य वाङ्मयाचे स्वरूप , विशेष

१.१ नाटकाची भारतीय परंपरा व विकास
१.२ मराठी रंगभूमीचा उदय
१.३ संगीत नाटकांचा मानदंड : अण्णासाहेब किर्लोस्कर
१.४ इ.स.१८८५ ते इ.स.१९२० या कालखंडातील नाट्यवाङ्मय

घटक २ : काव्य वाङ्मयाचे स्वरूप, विशेष

२.१ प्रारंभीची भाषांतरित कविता

२.२ केशवसुत व समकालीन कवी

घटक ३ : चरित्र - आत्मचरित्र वाङ्मयाचे स्वरूप विशेष

३.१ इ.स. १८०० ते इ.स. १९२० या कालखंडातील चरित्र

३.२ इ.स. १८०० ते इ.स. १९२० या कालखंडातील आत्मचरित्र

संदर्भ ग्रंथ :

१) स्त्री सुधारणा विषयक मराठी नाट्यलेखन	- मृणालिनी शहा.
२) मराठी कविता	- निशिकांत ठकार
३) आधुनिक मराठी कविता	- रा.श्री.जोग
४) आधुनिक मराठी कविता	- भ.श्री. पंडित
५) मराठी फार्स	- भीमराव कुलकर्णी
६) आधुनिक मराठी काव्याचे अंत:प्रवाह	- वा.भा. पाठक
७) मराठी रंगभूमीचा इतिहास भाग एक	- प्रा. श्री.ना.बनहट्टी
८) नाट्याचार्य देवल	- प्रा. श्री. ना. बनहट्टी
९) मराठी नाट्यसंसार	- वि.स. खांडेकर
१०) चरित्र - आत्मचरित्र (तंत्र आणि इतिहास)	- अ.म.जोशी.
११) चरित्र - आत्मचरित्र (साहित्य रूप)	- डॉ.सदा कऱ्हाडे
१२) आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास	- डॉ.भारत हंडीबाग (संपादक)

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी.ए.मराठी सत्रनिहाय अभ्यासक्रम

सत्र दुसरे

अभ्यासपत्रिका आठवी (ऐच्छिक) (MAR- १०८)

साहित्य प्रकारांतर आणि साहित्याचे माध्यमांतर

अभ्यासक्रमाची उद्दिष्ट्ये :-

१) साहित्य प्रकारांतराची संकल्पना स्पष्ट करणे.

२) माध्यमांचे महत्त्व स्पष्ट करुन त्याचा साहित्याशी असणारा अनुबंध उलगडून दाखविणे

३) माध्यमांसाठीच्या विविध लेखन प्रकारांचा परिचय करुन देणे.

४) माध्यमांसाठीच्या लेखनप्रकाराचे महत्त्व व आवश्यकता याविषयी स्थूल परिचय घडविणे.

५) माध्यम लेखनात असणारे साहित्याचे महत्त्व विशद करणे.

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

शैक्षणिक वर्ष जून - २०१४ पासून लागू

बी.ए.मराठी द्वितीय वर्ष (ऐच्छिक) सत्रनिहाय अभ्यासक्रम

अभ्यासपत्रिका आठवी (MAR १०८)

सत्र दुसरे गुण : ५०

साहित्य प्रकारांतर आणि साहित्याचे माध्यमांतर तासिका : ६०

घटक १. साहित्य प्रकारांतराची संकल्पना व स्वरुप

१.१) साहित्य प्रकारांतर म्हणजे काय ?

१.२) साहित्य प्रकारांतर : मूळ रचनाबंध मोडून नवा रचनाबंधाची निर्मिती.

१.३) वाङ्मय प्रकारांतराची लेखकाला वाटणारी आवश्यकता.

(उदा. एकांकिकेचे नाटक,कादंबरीचे नाटक करणे)

१.४) साहित्य प्रकारांतराची काही उदाहणे.

घटक २. `माध्यम` संकल्पना: प्रकार व वैशिष्ट्ये

२.१) महत्त्वाची माध्यमे : मुद्रित, श्राव्य व दृक-श्राव्य माध्यम

२.२) माध्यमे व साहित्य यांचा अनुबंध

२.३) माध्यमांसाठी साहित्याची आवश्यकता

२.४) माध्यम : आधुनिक काळाची गरज

घटक ३. माध्यमासाठीचे लेखन

३.१) मुद्रित माध्यमासाठीचे लेखन (स्थूल परिचय)

(सदर लेखन,स्फुटलेखन,अग्रलेख,ग्रंथपरीक्षण इ.)

३.२) श्राव्य माध्यमासाठीचे लेखन

(श्रुतिका व नभोनाट्य लेखन

३.३) दृक-श्राव्य माध्यमासाठीचे लेखन

(पटकथा लेखन (मालिकेसाठी), साहित्यविषयक अन्य कार्यक्रम उदा.वाचाल तर वचाल, साहित्यविषयक गप्पा,मुलाखती इ.)

३.४) माध्यम लेखनाची वैशिष्ट्ये

(उदा. संवाद लेखन, चित्रिकरणाचे भान असणे, ध्वनी संयोजन, पार्श्वसंगीताचा वापर, कथेच्या गुंफणीतील रहस्यमयता इ.)

घटक ४. साहित्याचे माध्यमांतर (चित्रपटाच्या विशेष संदर्भात)

४.१) चित्रपट,पटकथा लेखनाचे स्वरुप.

४.२) कथा वा कादंबरीवरुन चित्रपटकथा लेखनाचे वेगळेपण.

४.३) लघुपट व लघुपटाचे कथालेखन

४.४) मराठी साहित्य व चित्रपट : एक अनुबंध.

साहित्यकृती : १) नटरंग - आनंद यादव

पूरक संदर्भ पुस्तके:-

१) अंतरीचा दिवा: वि.स.खांडेकर,मेहता पब्लिशिंग हाऊस,पुणे

(प्रस्तुत ग्रंथ वि.स.खांडेकर यांच्या पटकथांचा संग्रह आहे.)

२) सर्जनशील लेखन : आनंद पाटील

३) साहित्य :आस्वाद,अध्यापन आणि समीक्षा (डॉ.वा.मु.गिंडें यांच्या निवडक लेखांचा संग्रह) संपादन: सतीश बडवे,

(या पुस्तकातील वाङ्मय प्रकारांतराचे स्वरुप : काही विचार हा लेख)

४) व्यावहारिक व उपयोजित मराठी (भाग १ व २) डॉ. प्रकाश मेदककर, विद्या बुक्स,औरंगाबाद.

५) निवडक भाषा आणि जीवन, संपादक: कल्याण काळे, मेहता पब्लिशिंग हाऊस,पुणे.

डॉ.सरकटे सदाशिव हरिभाऊ
अध्यक्ष
मराठी अभ्यास मंडळ,
डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ,
औरंगाबाद .

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

शैक्षणिक वर्ष जून - २०१४ पासून लागू

बी.ए.मराठी द्वितीय वर्ष (ऐच्छिक) सत्रनिहाय अभ्यासक्रम

(अभ्यासपत्रिका क्र.५,६,७ व ८ साठी प्रश्नपत्रिकेचे स्वरुप)

प्र.१ ला	दीर्घोत्तरी (दोन पैकी एक)	- १५ गुण
प्र.२ रा	दीर्घोत्तरी (दोन पैकी एक)	- १५ गुण
प्र.३ रा	लघुत्तरी (चार पैकी दोन)	- १० गुण
प्र.४ वा	टीपा लिहा (चार पैकी दोन)	- १० गुण
	एकूण	**- ५० गुण**

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ,औरंगाबाद

मराठी विषयाच्या अभ्यासक्रमाचा आराखडा

बी.ए./बी.एस्सी./बी.कॉम/बी.एस.डब्ल्यू प्रथम भाषा व बी.ए.द्वितीय वर्ष ऐच्छिक

शैक्षणिक वर्ष जून - २०१४ पासून लागू

पेपर कोड नं.	पेपर नं.	पेपर शीर्षक	क्रेडीट	सत्र परीक्षा गुण	सत्र
MAR-००३	अभ्यास पत्रिका तिसरी	गद्य-पद्य व उपयोजित मराठी	०४	५०	सत्र पहिले
MAR-००४	अभ्यास पत्रिका चौथी	गद्य-पद्य व उपयोजित मराठी	०४	५०	सत्र दुसरे
MAR-१०५	अभ्यास पत्रिका पाचवी	आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास	०४	५०	सत्र पहिले
MAR-१०६	अभ्यास पत्रिका सहावी	दृक-श्राव्य माध्यमांसाठी लेखन कौशल्य	०४	५०	सत्र पहिले
MAR-१०७	अभ्यास पत्रिका सातवी	आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास	०४	५०	सत्र दुसरे
MAR-१०८	अभ्यास पत्रिका आठवी	साहित्य प्रकारांतर आणि साहित्याचे माध्यमांतर	०४	५०	सत्र दुसरे

डॉ.सरकटे सदाशिव हरिभाऊ
अध्यक्ष
मराठी अभ्यास मंडळ,
डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ,
औरंगाबाद .